

Stichting Sense of Place

gevestigd te Holwerd

Financiële verantwoording 2017

Stichting Sense of Place

gevestigd te Holwerd

Bestuursverslag

1. Missie en Visie

Sense of Place bevordert de culturele landschapsontwikkeling- en beleving en verbindt de kracht van kunst, cultuur en creativiteit aan sociale en economische ontwikkeling in het hele Waddengebied.

Van Den Helder tot en met de Dollard, op het vasteland en op de eilanden, maken we met behulp van landschapsarchitectuur, ecologische projecten en kunstprojecten de waarden van natuur, cultuur en bijzondere landschap zichtbaar en voelbaar voor een groot (internationaal) publiek. Sense of Place verbindt natuur en cultuur, intensificeert en verdiept de beleving van de unieke waarden van zee en land, water en lucht, kust en achterland, mens en natuur.

De verschillende locaties vertellen door wisselende interventies in het landschap elk een eigen verhaal en geven de 'plek' extra aantrekkingskracht en betekenis: a Sense of Place.

Daarmee stimuleert Sense of Place de lokale economie en het maatschappelijk welbevinden.

Uit verschillende studies blijkt dat de Waddenregio het niet makkelijk heeft. Er is leegloop, krimp en vergrijzing. Er bestaat een tekort aan werkgelegenheid en het voorzieningenniveau is relatief laag.

De aantrekkingskracht is onderbenut en de regio kan een economische en maatschappelijke impuls wel gebruiken. Vanuit onze missie, vanuit onze kerntaak vergroot Sense of Place de aantrekkingskracht van en de leefbaarheid aan de Nederlandse Waddenkust. Sense of Place vergroot de aantrekkingskracht van de regio. Dat trekt vervolgens meer cultuurtoeristen en geeft de regio een economische en een maatschappelijke impuls.

Strategie

Sense of Place ontwikkelt meerdere routes waarmee de bezoeker de schitterende landschapsprojecten en het prachtige Waddengebied kan ontdekken, te voet, met de fiets of met de auto.

Sense of Place heeft zich het ambitieuze doel gesteld om tot en met 2021 meer dan 25 culturele landschapsprojecten, verspreid over de gehele Nederlandse Waddenkust en op de Waddeneilanden, te realiseren of op te nemen in het Sense of Place-programma. Sense of Place wordt ontwikkeld van onderop; samen met (en het liefst op initiatief van) de lokale bevolking komen we tot ideeën die we vervolgens samen met kunstenaars, overheden en andere partners uitwerken. Sense of Place wil daarmee een breed gedragen maatschappelijk en stimulerend initiatief zijn. Het zet mensen in beweging en laat hen weer meer oog krijgen voor hun omgeving. Door actieve toeristen met hun fiets of wandelend een nieuwe ontdekkingstocht te bieden, kunnen wij de economie van een bijzondere impuls voorzien.

Lange Termijn

De ambitieuze plannen van Sense of Place zijn uiteraard niet binnen een jaar te realiseren. Sense of Place is een langetermijnproces; een initiatief dat moet groeien. Sense of Place zit wat dat betreft nog in de beginfase van haar wordingsproces en in 2018 tijdens Leeuwarden Culturele Hoofdstad laten we de eerste resultaten zien terwijl er ondertussen hard doorgewerkt wordt richting de toekomst. De afgelopen periode stond voor Sense of Place in het teken van "verhalen zoeken". Contact leggen met de lokale gemeenschappen op zoek naar 'verhalen' die vertaald kunnen worden in een cultureel landschapsproject. Op zoek naar lokale initiatieven die er wellicht al zijn maar nog niet verwezenlijkt worden. Op zoek naar partners die mee willen helpen om de projecten te realiseren. Onderzoeks- en vergunningstrajecten op gang brengen. Etc. Er zitten talloze projecten in de pijplijn die momenteel uitgewerkt worden. Het realiseren van de verschillende projecten is een uitdaging en dat komt met name door het unieke gebied waarin we de projecten willen realiseren.

Stichting Sense of Place

gevestigd te Holwerd

Bestuursverslag

Het Waddengebied is een zeer bijzonder gebied en niet voor niets UNESCO Werelderfgoed. Dat betekent dat we er zuinig op moeten zijn en dat we er als mensen op een verantwoorde en duurzame manier in dienen te leven, werken en recreëren. Daarbij ligt er een uitgebreid watermanagementbestel in het gebied, met dijken, (over)stroomgebieden en gemalen, dat ervoor zorgt dat we droge voeten houden. Om deze twee zaken, duurzaamheid en veiligheid, te garanderen, zijn er wetten en regels opgesteld die we als Sense of Place zeer belangrijk vinden en uiteraard in acht nemen met betrekking tot onze projecten. Tegelijkertijd brengt dit grote uitdagingen met zich mee om de culturele landschapsprojecten van Sense of Place, binnen de bestaande wet- en regelgeving, in te passen in het Waddengebied. We laten uitgebreid onderzoek doen om er zeker van te zijn dat de projecten geen nadelige gevolgen hebben voor het UNESCO Werelderfgoed of de veiligheid van het watermanagementsysteem. Dat vergt echter tijd, evenals het bijbehorende vergunningstraject. Sense of Place ervaart veel steun en enthousiasme vanuit lokale bewoners en de verschillende betrokken overheden, en dat is ook een belangrijke randvoorwaarde voor succes. Er is een grote bereidwilligheid om de culturele landschapsprojecten te realiseren. Maar ook als de onderzoeken positief zijn en de bereidwilligheid groot is, dient het nog inpasbaar te zijn in de wet- en regelgeving om tot vergunningverlening te komen. En dan blijkt het danig ingewikkeld om in een bijzonder gebied als de Wadden, evenzo bijzondere culturele landschapsprojecten in te passen. Een grote, tijdrovende uitdaging, zoals gezegd, maar als de bereidwilligheid groot is, vinden we samen een weg!

LF2018

In het kader van Leeuwarden Culturele Hoofdstad trappen we in april af met twee tentoonstellingen, onder de noemer 'Kerend Tij', die beide tot en met november te bezoeken zijn. Zie het als een soort van startpunt voor de LF2018-bezoeker die geïnteresseerd is in het Waddengebied en het Sense of Place-initiatief. Twee tentoonstellingen met twee verschillende thema's waar de bezoeker in Leeuwarden diverse aspecten van het Wad kan ervaren om er vervolgens op uit te gaan. In het Friese Waddengebied kan de bezoeker vervolgens terecht voor de eerste Sense of Place-routes met culturele landschapsprojecten als: Bildtstars en Eigenheimers, Blije Kerk, Camera Batavia, Dobbepaarden, Escher in het Graan, Korenbloemen, Mannen van Holwerd, Wachten op hoog water, We wolle ús klaai werom en De drie streken. Stuk voor stuk prachtige projecten die allemaal hun eigen verhaal vertellen en een stukje Sense of Place genereren.

Gedurende het jaar ontvouwen de verschillende projecten zich. Er zullen ongetwijfeld in de loop van 2018 nog een aantal mooie projecten aan het Sense of Place-initiatief toegevoegd gaan worden.

De toekomst na LF2018

In 2018, tijdens Leeuwarden Culturele Hoofdstad, en de jaren erna wordt er met man en macht doorgewerkt om de ambities van Sense of Place te vervullen, ook buiten Fryslân; plannen worden gemaakt, onderzoeken worden in gang gezet, vergunning- en subsidieaanvragen worden ingediend, projecten worden realiteit. Er staan een aantal prachtige culturele landschapsprojecten op de rol waarvoor nog wat meer geduld in acht genomen moet worden om ze te realiseren. Plannen waarbij de uitdagingen die het realiseren van projecten in dit gebied met zich meebrengen, zoals hiervoor beschreven, zorgen voor een langere aanloop- en realisatietijd. Denk daarbij aan projecten als: Dijk van een Wijf, Drie Streken, de Kromme Horne, de Mondriaankwelder en Terp fan de Takomst.

Stichting Sense of Place

gevestigd te Holwerd

Bestuursverslag

Stakeholders

Natuurlijk zijn de bewoners en de lokale overheden onze eerste en belangrijkste gesprekspartners: de waddengemeenten en de drie waddenprovincies. Op basis van hun beleid en visie vullen we met ons project gezamenlijk de kansen voor een beter sociaal en economisch toekomstperspectief. Natuurlijk zit daar ook het belang van iedereen die de Wadden liefheeft, waarbij we alle instellingen die de Wadden zorg toedragen graag aan onze tafel zien. En niet te vergeten ondernemend Noord-Nederland, van MKB tot industrie, van dienstverleners tot handelshuizen. Daar waar we met onze missie met het private bedrijfsleven partnerships kunnen vormen zullen we het niet laten. Wel in dit kader vanuit het gezamenlijke belang: verdiepen van de waddenbeleving met waardering en respect voor natuur en cultuur, gericht op sociaal en economische groei.

2. Risico's en onzekerheden:

De stichting is afhankelijk van met name publieke fondsen die uit provinciale dan wel culturele instellingen verkregen worden. De twee belangrijkste financiële bronnen zijn die uit Culturele Hoofdstad 2018, voor met name basisfinanciering van de stichting en project gerelateerde middelen vanuit met name het waddenfonds. De toezeggingen vanuit LF2018 lopen t/m half 2019 en houden dan op, de projectfinanciering is ook tot en met 2019, zodat op langere termijn de nu bestaande financiële basis grondig herzien moet worden, hetgeen een aanzienlijk risico met zich mee brengt.

3. Doelenrealisatie:

2017 stond in het teken van voorbereiding van. De stichting heeft een langjarig doel waarin middels de fondsenwerving in 2017 flinke voortgang is gemaakt. Zo zijn 4 er toe doende projecten geaccordeerd en is de voorbereiding ervan gestart. Doel is medio 2018 de eerst concrete resultaten aan het publiek te kunnen tonen. De communicatie voorafgaand en tijdens de voorbereiding leidt al tot veel publiciteit met ook hoge verwachtingen. Naamsbekendheid ook vanwege het unieke concept van Sense of Place is een mooi gevolg ervan, waar we in 2018 en verder op voort borduren. In dat kader is 2017 een sleuteljaar geweest om de stap naar realisatie richting 2028 goed op te baseren.

4. Info over financieel beleid:

Het werven van fondsen is een belangrijk middel om ons doel te kunnen realiseren. Het grootste fonds is het waddenfonds, waaruit we 4 grote projecten kunnen realiseren, met cofinanciering van de provincie Fryslân. Daarnaast hebben kleinere fondsen toezeggingen gedaan, zoals het iepen mienskipfonds, Programma rijke Waddenzee en anderen. De inspanningen gericht op fondsenwerving zijn door het bestuur zelf verricht, ad hoc ondersteund door een tekstschrijver. Naar verhouding zijn achteraf gezien de inspanningen qua resultaten en qua volume t.o.v. wat op langere termijn nodig is voor continuïteit en doelenrealisatie aan de krappe kant. Het financieel beleid in zijn algemeenheid heeft een soliede basis. De reserves zijn weliswaar minimaal, maar er is niet meer geld uitgegeven dan er binnengekomen is, en ook op de balans staan geen twijfelachtige overlopende activa of passiva. Dit was ook de doelstelling.

Stichting Sense of Place

gevestigd te Holwerd

Bestuursverslag

Het boekjaar is afgesloten met een klein negatief saldo (-378 e) terwijl de begroting uitging van een positief saldo van 15 ke. De baten zijn weliswaar ruim 57 ke hoger dan vorig jaar maar 4 k lager dan begroot, terwijl de lasten 11 ke hoger dan begroot uitgevallen zijn. Deze, gelet op het totale budget van 453 ke, vrij geringe afwijkingen geven aan dat het jaar financieel nagenoeg volgens plan verlopen is. Bij de baten valt op dat de subsidie waddenfonds voor kwelderbeleving 20 k lager is dan begroot, hetgeen samenhangt met het Waddenfonds waar het voorschot altijd lager is dan de volledige toezegging, welke in de begroting stond. Bij de lasten zien we dat de kosten van Oerol 15 k lager zijn dan begroot, terwijl de reis en verblijfkosten 18 ke hoger uitvielen.

5. De bestuurders van de stichting:

-Joop Mulder (voorzitter van het bestuur) met nevenfuncties: Voorzitter van Stichting de Milieujutter op Terschelling, bestuurslid van 'Into the great wide open' op Vlieland en bestuurslid Stichting Wad&Design op Schiermonnikoog.

-Klaas Hernamdt, (tm 14 januari 2018) met nevenfuncties: bestuurslid stichting FabLab BeNeLuX

Raad van Toezicht bestaat uit:

Jannewietske de Vries met nevenfuncties: Algemeen directeur Floriade 2022 Bv, voorzitter bestuur van It Erfskip

Sietze Haringa met nevenfuncties: Voorzitter Raad van Advies JOG-Group BV Alblasterdam, Lid Raad van Toezicht Stichting Dunamare onderwijsgroep te Haarlem, Lid bestuur Stichting Terschellings Oerol Festival, Lid bestuur Waddenvereniging, Onafhankelijk voorzitter Raden van Advies veerdiensten Vlieland en Terschelling Rederij Doeksen.

Seerp Leistra met nevenfuncties: Lid Raad van Toezicht Openbaar Onderwijs Groningen, Lid Raad van Toezicht Fryske Akademy, Managing partner bij Boer & Croon, Bestuurslid Oerol, Voorzitter Raad van Toezicht Noord Nederlands Toneel, Bestuurslid Stichting Beringer Hazewinkel, Voorzitter Stichting Haydn Jeugd Strijk Orkest, Penningmeester Stichting Museum Vosbergen Muziekinstrumenten

Jouke van Dijk met nevenfuncties: voorzitter van de vakgroep Economische Geografie van de Faculteit der Ruimtelijk Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen, voorzitter/directeur van de Waddenacademie, President van de European Regional Science Association, Lid van het Regie College Waddengebied als vertegenwoordiger van de wetenschap (sinds 2014); Lid van de Adviesraad van het Sociaal Planbureau Groningen (sinds 2014); Lid van het Bestuur van de Stichting Academische Opleidingen Groningen (sinds 2007); Lid Raad van Advies van Ibn Battuta, vereniging van studenten Ruimtelijke Wetenschappen te Groningen (sinds 2004); Lid van de Financiële Commissie van Sociëteit De Harmonie te Groningen (sinds 2010);

Hendrikus Venema met nevenfuncties: directeur 'Programma naar een Rijke Waddenzee', Bestuurslid 'Rijksmonument Potmarge', Secretaris 'bewonersplatform Achter de Hoven', Secretaris 'Culturele inbeslagname Watercampus', Voorzitter 'Buurtcoöperatie de Hoftuinen'.

Stichting Sense of Place

gevestigd te Holwerd

Bestuursverslag

6. De belangrijkste stakeholders:

Natuurlijk de provincie Fryslân die, ook als financier van KH2018 de belangrijkste partner is. Vaak en veelvuldig overleg, op bestuurlijk en op uitvoerend niveau, wat tot wederzijdse tevredenheid goed verliep. Specifiek natuurlijk ook KH2018, waarmee in nauw overleg de planning van de communicatie en realisatie besproken werd. Natuurlijk zat er wat spanning tussen het door KH2018 gewenste realisatietempo en datgene wat reëel is, maar dit leidde niet tot grote problemen. Daarnaast vooral ook het Wetterskip en RWS, die als vergunningverleners betrokken zijn bij ons project intensief geconsulteerd. En niet in de laatste plaats de waddengemeentes die op hun grondgebied SoP activiteiten gaan ervaren. Naast deze (semi)publieke organen hebben we via de dorpscommissies van Blije en Wierum, Holwerd, vele contacten met bewoners van de kust benut om in dialoog tot mooie plannen te komen. Maar niets zonder onze kunstenaars, die meebewegend met de wind van geld en regelingen hun creatieve geesten steeds ter beschikking van ons project stelden.

7. De toekomst:

De horizon is 2028, waarbij we de doelstelling hebben om de komende jaren de hele waddenkust, van Den Helder tot Nieuweschans bij ons project te betrekken. Nu al is er vanuit Groningen veel belangstelling, zowel vanuit de waddengemeentes als vanuit de provincie en kunstenaars. Tegelijkertijd is realisatie soms weerbarstig. Enerzijds door de traagheid van fondsenwerving, anderzijds doordat ons project in vaak kwetsbaar gebied gestalte krijgt, waardoor terecht voorzichtig met vergunningen omgegaan wordt. Geduld is een schone zaak, en op zijn Frysk: “Net fan ‘e flier op e souder” Dat betekent echter wel, gezien de lang cyclische aard van twee belangrijkste primaire processen dat we niet aflatend en gedreven door werken, daarbij in permanente verbinding met zowel onze stakeholders als de bewoners van de kust zijn.

8. De begroting 2018:

Is bijgevoegd als bijlage bij de jaarrekening

12 maart 2018

Joop Mulder, voorzitter bestuur

Henk van der Zwaag (*per 15-01-2018*)

Stichting Sense of Place
gevestigd te Holwerd

Balans per 31 december 2017

ACTIEF

(in euro's)

	<u>Toelichting</u>	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorderingen en overlopende activa	1		
Vorderingen op handelsdebiteuren		55.963	18.150
Belastingen en sociale lasten		-	26.036
Overlopende activa		<u>91.067</u>	<u>125.282</u>
		147.030	169.468
Liquide middelen	2	<u>135.710</u>	<u>56.008</u>
		<u>282.740</u>	<u>225.476</u>

PASSIEF*(in euro's)*

	<u>Toelichting</u>	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Reserves en fondsen	3		
Overige reserves		<u>4.694</u>	<u>5.072</u>
		4.694	5.072
Kortlopende schulden en overlopende passiva	4		
Crediteuren		135.738	164.051
Belastingen en sociale lasten		8.342	-
Overlopende passiva		<u>133.966</u>	<u>56.353</u>
		<u>278.046</u>	<u>220.404</u>
		<u>282.740</u>	<u>225.476</u>

Stichting Sense of Place
gevestigd te Holwerd

Staat van baten en lasten 2017

(in euro's)

	<u>Toelichting</u>	<u>2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>2016</u>
Baten	5	452.917	457.000	395.332
Som van de baten		452.917	457.000	395.332
Overige lasten:	6			
Besteed aan doelstelling		441.508	434.500	386.573
Kosten beheer en administratie		11.656	7.500	3.646
Som van de lasten		453.164	442.000	390.219
Rentelasten en soortgelijke kosten		-131	-	-41
Financiële baten en lasten	7	-131		-41
Resultaat		-378	15.000	5.072
Bestemming saldo van baten en lasten:				
Toevoeging/onttrekking aan:				
- Overige reserves		-378	15.000	5.072
		-378	15.000	5.072

Stichting Sense of Place

gevestigd te Holwerd

Algemene toelichting en grondslagen voor financiële verslaggeving**Informatie over de rechtspersoon**Naam

Stichting Sense of Place

Rechtsvorm

Stichting

Zetel

Holwerd

Registratienummer bij de Kamer van Koophandel

65634187

Activiteiten

De organisatie heeft als SBI-code 94993 en verricht met name activiteiten op het gebied van:
Het bevorderen van culturele landschapsontwikkeling en -beleving.

De stichting tracht haar doel te bereiken door:

- a. het bijzondere van het UNESCO Werelderfgoed Waddengebied op de voorgrond te plaatsen;
- b. het leveren van een landschapsgerichte en structurele bijdrage aan het ontwikkelen en realiseren van de Waddenroute;
- c. het plegen van (culturele) interventies die de symbiotische relatie tussen mens en natuur zichtbaar maken;
- d. activiteiten ontwikkelen die bijdragen aan bewustwording, natuurbescherming en economische ontwikkeling in het gebied;
- e. het ontwikkelen van projecten en alle toegestane middelen die aan de verwezenlijking van de doelstelling dienstig kunnen zijn.

De stichting is opgericht per 23 maart 2016 en heeft sinds 1 januari 2017 een ANBI-status.

Adres

Fiskwei 30
9151 JD Holwerd

Algemene grondslagen voor verslaggevingAlgemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens RJK C2: Kleine fondswervende organisaties

Stichting Sense of Place

gevestigd te Holwerd

Algemene toelichting en grondslagen voor financiële verslaggeving

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Activa en passiva

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Waar nodig is rekening gehouden met een afwaardering wegens vermoedelijke oninbaarheid, welke is bepaald op basis van individuele waardering van de posten.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de onderneming en betreffen de direct opeisbare vorderingen op kredietinstellingen en kasmiddelen.

Reserves

Overige reserves

De overige reserve is bedoeld om financiële tegenvallers op te kunnen vangen die het voortbestaan van de stichting of het voortzetten van haar activiteiten kunnen bedreigen.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten

Onder baten wordt verstaan de toegezegde subsidies, zoals blijkt uit de toezeggingsbrieven, en de aan derden in rekening gebrachte bedragen, exclusief omzetbelasting, voor geleverde goederen en diensten.

Lasten

Onder lasten wordt verstaan de kosten besteed aan de doelstelling tegen inkoopwaarde.